

سرمایه های اجتماعی و توسعه پایدار

دکتريوسفعلی زیاری

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان

راجله خدادادی

مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد سمنان

چکیده

امروزه در مباحث تئوریک مربوط به توسعه، نیروی انسانی بعنوان اولین و کلیدی ترین عامل توسعه جوامع شناخته می شود. مطالعه و بررسی سیر تکاملی رشد کشورهای جهان نشان میدهد که اکثر جوامع پیشرفته طی سالیان متمادی با عزمی ملی از طریق آموزش و پرورش و سایر جنبه های بهسازی روی منابع انسانی خود سرمایه گذاری کرده اند که در حال حاضر به ثمرنشسته است. در واقع منابع انسانی پایه و اساس ثروت ملل است، نه سرمایه، درآمد یا منابع فیزیکی، سرمایه منابع طبیعی عوامل منفعل تولیدند و نیروی انسانی بطور فعال سرمایه را انتخاب می کند و منابع طبیعی را بکار می گیرد.

اقتصاددانان توسعه، برای سرمایه اجتماعی و انسانی، ارزش بسیار بالایی قائل شده اند، زیرا امروزه آنان برای تعریف توسعه یافتگی یکی از شاخصهای مهم را سرمایه اجتماعی و انسانی تلقی می نمایند. و افزایش رشد و توسعه اقتصادی در زمینه توسعه اقتصادی، به محدودیت نفوذ رویکرد اقتصادی در راستای دستیابی به اهداف توسعه پایدار تأکید دارد. همچنین وجود سرمایه اجتماعی میان سازمانها، درون سازمانها می تواند عملکرد مؤثری را بر توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی پایدار به همراه داشته باشد.

در تحقیق حاضر، هدف بررسی نقش سرمایه اجتماعی در توسعه پایدار می باشد که ابتدا مفاهیمی از توسعه پایدار و سرمایه اجتماعی را بررسی و مؤلفه های سرمایه اجتماعی و اهمیت آن

موردارزیابی قرار گرفته و در ادامه به بررسی سرمایه اجتماعی و توسعه پایدار پرداخته و در انتها نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات انجام پذیرفته است.

واژگان کلیدی: سرمایه و توسعه، توسعه پایدار، سرمایه اجتماعی، رشد اقتصادی و اجتماعی

مقدمه:

اقتصاددانان نئوکلاسیک به اهمیت هنجارهای اجتماعی تعاونی در اقتصاد به خوبی واقفند و برای تبیین اینکه چگونه عناصر عقل گرایی خودخواه به همکاری یکدیگر روی آوردند نظریه دقیقی دارند. (فوکویاما، ۱۹۹۹، ص ۶۳) انواع ساختارهای اجتماعی که دارای هنجارهای اجتماعی و ضمانت های اجرایی هستند.

در درجه اول به افرادی که تلاشهای آنها برای بوجود آوردن هنجارها و ضمانت های اجرایی لازم است، سود نمی رسانند. بلکه به همه افرادی که جزء آن ساختار معین هستند سود می رسانند. در واقع سرمایه اجتماعی منبع مهمی برای افراد است و می تواند بر توانایی کنش آنها و کیفیت مشهود زندگی شان بسیار تأثیر گذارد. (کلمن، ۱۳۷۷، ص ۴۸۳)

سرمایه اجتماعی را باید همچون جزئی از پروژه های متعارف توسعه دید این نگرش را در مورد هر طرحی از سد سازی، سیستم های آبرسانی گرفته تا درمانگاه و مدرسه سازی محل بکار گرفت. در مواردی که اجتماعات فقیر مستقیماً در طراحی، اجرا، مدیریت و ارزیابی پروژه ها نقش دارند، بازدهی سرمایه گذاریها و قابلیت پایداری پروژه ها افزایش می یابد. (آسمان ایهاف، ۱۹۸۳، ص ۹۵)

در دیدگاههای سنتی مدیریت توسعه، سرمایه های اقتصادی، فیزیکی و نیروی انسانی مهمترین نقش را ایفا می کردند اما در عصر حاضر برای توسعه بیشتر به سرمایه اجتماعی نیازمندیم زیرا بدون این سرمایه، استفاده از دیگر سرمایه ها بطور بهینه انجام نخواهد شد. در جامعه ای که فاقد سرمایه اجتماعی کافی است سایر سرمایه ها ابتر می مانند و تلف می شوند. از اینرو موضوع سرمایه اجتماعی بعنوان یک اصل اساسی برای نیل به توسعه پایدار محسوب شده و حکومتها و دولت مردانی موفق قلمداد می شوند که بتوانند با اتخاذ سیاستهای لازم و ارائه راهکارهای مناسب در ارتباط با جامعه به تولید و توسعه سرمایه اجتماعی بیشتر نائل شوند.

بنابراین هدف تحقیق حاضر بررسی نقش سرمایه اجتماعی در توسعه پایدار می باشد.